A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (nyolcadik tanács)

2024. november 7.*

„Előzetes döntéshozatal – Fogyasztóvédelem – 93/13/EGK irányelv – A 7. cikk (1) bekezdése – A fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételek – A nemzeti bíróság hatáskörei és kötelezettségei – A fogyasztó által az eladó vagy szolgáltató székhelye szerinti bíróság előtt, ügyvéd közreműködése és e fogyasztó tárgyalásokon való részvétele nélkül igénybe vett első jogorvoslati lehetőség – A fogyasztó által a lakóhelye szerinti bíróság előtt, ügyvéd segítségével igénybe vett második jogorvoslati lehetőség – Ítélt dolog – Az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikke – A fogyasztó hatékony bírói védelme”

A C-178/23. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Tribunalul Specializat Mureş (Maros megyei különös hatáskörű törvényszék, Románia) a Bírósághoz 2023. március 21-én érkezett, 2021. december 3-i határozatával terjesztett elő

az **ERB New Europe Funding II**

és

YI

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (nyolcadik tanács),

tagjai: N. Jääskinen, a kilencedik tanács elnöke, a nyolcadik tanács elnökeként eljárva (előadó), M. Gavalec és Csehi Z. bírák,

főtanácsnok: J. Kokott,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– az ERB New Europe Funding II képviseletében A. M. Lefter avocată,

– a román kormány képviseletében M. Chicu és E. Gane, meghatalmazotti minőségben,

* Az eljárás nyelve: román.

– a cseh kormány képviseletében S. Šindelková, M. Smolek és J. Vláčil, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Bizottság képviseletében A. Biolan és N. Ruiz García, meghatalmazotti minőségben,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv (HL 1993. L 95., 29. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 1. kötet, 288. o.) 7. cikke (1) bekezdésének, huszonharmadik preambulumbekezdésének, valamint a tényleges érvényesülés elvének értelmezésére vonatkozik.

2 E kérelmet az ERB New Europe Funding II (a továbbiakban: ERB), követelésbehajtással foglalkozó társaság és YI fogyasztó között egy hitelszerződésben foglalt bizonyos feltételek tisztességtelen jellege tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

3 A 93/13 irányelv huszonharmadik és huszonnegyedik preambulumbekezdése értelmében:

„mivel azoknak a személyeknek vagy szervezeteknek, amelyeknek valamely tagállam jogszabályai szerint jogos érdekükben áll a fogyasztók védelme, eljárásindítási lehetőséggel kell rendelkezniük – akár bíróság előtt a megfelelő peres eljárások megindítására, akár a panaszok eldöntésére hatáskörrel rendelkező közigazgatási szerv előtt – olyan szerződési feltételek, különösen a tisztességtelen feltételek alkalmazása ellen, amelyeket a fogyasztókkal kötendő szerződésekben történő általános használatra dolgoztak ki; mivel azonban ez a lehetőség nem jár együtt az egyes gazdasági ágazatokban alkalmazott általános feltételek előzetes ellenőrzésével;

mivel a tagállamok bíróságainak és közigazgatási szerveinek megfelelő és hatékony eszközökkel kell rendelkezniük ahhoz, hogy megszüntessék a fogyasztókkal kötött szerződésekben a tisztességtelen feltételek alkalmazását […]”

4 Ezen irányelv 7. cikkének (1) bekezdése ekképp rendelkezik:

„A tagállamok a fogyasztók és a szakmai versenytársak érdekében gondoskodnak arról, hogy megfelelő és hatékony eszközök álljanak rendelkezésre ahhoz, hogy megszüntessék az eladók vagy szolgáltatók fogyasztókkal kötött szerződéseiben a tisztességtelen feltételek alkalmazását.”

A román jog

Az eladók vagy szolgáltatók fogyasztókkal kötött szerződéseiben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 193/2000. sz. törvény

5 A 2000. november 6-i Legea nr. 193/2000 privind clauzele abuzive din contractele încheiate între profesioniști și consumatori (az eladók vagy szolgáltatók fogyasztókkal kötött szerződéseiben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 193/2000. sz. törvény; újra közzétéve: *Monitorul Oficial al României*, I. rész, 2012. augusztus 3-i 543. szám) 1. cikke előírja:

„(1) Minden olyan szerződésnek, amelyet eladók vagy szolgáltatók kötnek fogyasztókkal termékértékesítés vagy szolgáltatásnyújtás céljából, olyan világos és egyértelmű szerződési feltételeket kell tartalmaznia, amelyek megértéséhez nem szükséges szakismeret.

(2) A szerződési feltételek értelmezésével kapcsolatos kétség esetén e feltételeket a fogyasztó javára kell értelmezni.

(3) Tilos tisztességtelen feltételek kikötése az eladók vagy szolgáltatók fogyasztókkal kötött szerződéseiben.”

6 E törvény 4. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„A fogyasztóval közvetlenül meg nem tárgyalt szerződési feltétel abban az esetben tekintendő tisztességtelen feltételnek, ha önmagában vagy a szerződés más feltételeivel együtt a jóhiszeműség követelményével ellentétben a felek szerződésből eredő jogaiban és kötelezettségeiben jelentős egyenlőtlenséget idéz elő a fogyasztó kárára.”

7 Az említett törvény 6. cikke a következőket mondja ki:

„A szerződésben foglalt és akár személyesen, akár jogszabály által felhatalmazott szervek útján megállapított tisztességtelen feltételek a fogyasztóval szemben nem váltanak ki joghatást, és a szerződés a fogyasztó beleegyezésével kizárólag akkor marad hatályos, ha ez az említett feltételek elhagyása után továbbra is lehetséges.”

A polgári perrendtartásról szóló 134/2010. sz. törvény

8 A 2010. július 1-jei Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă (a polgári perrendtartásról szóló 134/2010. sz. törvény; újra közzétéve: *Monitorul Oficial al României*, I. rész, 2015. április 10-i 247. szám) „A jogerő joghatásai” című 431. cikke a következőket írja elő:

„(1) Ugyanazon minőségben, ugyanazon jogalap alapján és ugyanazon tárgyban senkivel szemben nem indítható kétszer eljárás.

(2) A felek bármelyike vitathatja a jogerőt egy másik jogvitában, ha ez a jogerő a másik jogvita rendezésével függ össze.”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

9 2007. július 25-én YI fogyasztói minőségében hitelszerződést kötött a Bancpost S.A. București hitelintézettel.

10 2018. május 10-én YI, anélkül hogy ügyvéd segítségét igénybe vette volna, keresetet nyújtott be a Judecătoria Sectorului 2 Bucureștihez (bukaresti 2. kerületi helyi bíróság, Románia), az eladó vagy szolgáltató székhelye szerinti bírósághoz (a továbbiakban: első bírósági eljárás), amelyben az e szerződésben szereplő egyes feltételek tisztességtelen jellegének megállapítását kérte. Ez a kereset, amely az említett szerződésnek a hitel megnyitásával és kezelésével kapcsolatos jutalékot, az eladó vagy szolgáltató azon egyoldalú lehetőségét, hogy módosítsa a szerződéses kamatlábakat, a jutalékokat és a hitel egyéb díjait, valamint a határidő előtti visszafizetéssel kapcsolatos jutalékot érintő feltételekre vonatkozott, egy követelésbehajtással foglalkozó társaság, az ERB ellen irányult, amelyre az ugyanezen szerződésből eredő követelést átruházták.

11 2018. november 26-i ítéletével, amelynek a felek részére történő kézbesítése időpontja nem ismert, e bíróság az említett keresetet mint megalapozatlant elutasította (a továbbiakban: első bírósági határozat). Mivel YI nem nyújtott be fellebbezést ezen ítélettel szemben, az jogerőre emelkedett.

12 2019. augusztus 14-én YI, akit ezúttal ügyvéd képviselt, keresetet indított a lakóhelye szerinti bíróság, a Judecătoria Sighișoara (segesvári helyi bíróság, Románia) előtt (a továbbiakban: második bírósági eljárás). E keresetet ugyanazzal az alperessel szemben nyújtották be, mint amely az első bírósági eljárásban is szerepelt, és nagyrészt ugyanazokra a szerződési feltételekre vonatkozott, mint amelyek a jelen ítélet 10. pontjában szerepelnek. Közelebbről, a hitel megnyitására és havi kezelési jutalékára, valamint a teljeshiteldíj-mutatóra vonatkozó szerződési feltételeket vitatta.

13 2019. december 5-i ítéletével e bíróság helyt adott az említett keresetnek.

14 Az ERB fellebbezést nyújtott be ezen ítélettel szemben a Tribunalul Specializat Mureșhez (Maros megyei különös hatáskörű törvényszék, Románia), a kérdést előterjesztő bírósághoz. 2021. április 6-i ítéletével e bíróság helyt adott az ERB-nek a hitel kezelési jutalékával kapcsolatos kifogásainak, és megerősítette a jelen ítélet 12. pontjában említett többi szerződési feltétel tisztességtelen jellegét.

15 Mivel az említett bíróság nem határozott az első bírósági határozat jogerejének kérdéséről, az ERB rendkívüli jogorvoslati kérelmet nyújtott be ugyanezen bírósághoz. E kérelmet az ERB által hivatkozott, a jogerőre vonatkozó eljárási kifogás vizsgálatának a fellebbviteli bíróság általi elmulasztására alapított jogalapon alapult.

16 E rendkívüli jogorvoslat keretében a kérdést előterjesztő bíróságnak kétségei vannak azzal kapcsolatban, hogy miként kell egyensúlyt teremteni a fogyasztó jogai és a jogerő elve között. E bíróság kiemeli, hogy a rendelkezésére álló információk alapján úgy tűnik, hogy az első bírósági eljárás keretében YI, akit nem segített ügyvéd, nem rendelkezett megfelelő ismeretekkel ahhoz, hogy érvényesíthesse a fogyasztóvédelmi szabályozásból eredő jogait. Ezen okból YI az eladó vagy szolgáltató székhelye szerinti bírósághoz fordult, holott a saját lakóhelye szerinti bírósághoz is fordulhatott volna. A kérdést előterjesztő bíróság ezenkívül megjegyzi, hogy a fogyasztó nem vett részt a Judecătoria Sectorului 2 București (bukaresti 2. kerületi helyi bíróság) előtti tárgyalásokon, és miután ügyvéd segítségét vette igénybe, a szóban forgó szerződési feltételek tisztességtelen jellegét nagyrészt két másik bíróság is megerősítette.

17 E körülmények között a Tribunalul Specializat Mureș (Maros megyei különös hatáskörű törvényszék) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjeszti a Bíróság elé:

„A [93/13] irányelv 7. cikke (1) bekezdése rendelkezéseinek alkalmazása, különös tekintettel az irányelv huszonharmadik preambulumbekezdésére és a tényleges érvényesülés elvére, azt jelenti-e, hogy azokat úgy kell értelmezni, hogy azok nem zárják ki annak lehetőségét, hogy a nemzeti bíróságok az eladók vagy szolgáltatók által a fogyasztókkal kötött szerződésekben foglalt szerződési feltételek tisztességtelen jellegének gyanúját is vizsgálják, még akkor sem, ha e feltételeket korábban egy másik nemzeti bíróság már vizsgálta a tárgyaláson részt nem vevő, megfelelő ügyvédi segítséggel vagy képviselettel nem rendelkező fogyasztó által indított elsőfokú eljárásban, és azt a fogyasztó által meg nem támadott bírósági határozattal elutasították – amely így a belső eljárásjogi rendszerben jogerőre emelkedett *(res iudicata)* –, ha a jogvita sajátos körülményeiből hitelt érdemlően és észszerű módon úgy tűnik, hogy a fogyasztó a fent említett első bírósági eljárásban korlátozott tudása vagy információja miatt nem élt a jogorvoslattal?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

Az elfogadhatóságról

18 Egyfelől, az ERB írásbeli észrevételeiben azt állítja, hogy nem szükséges és nem is célszerű előzetes döntéshozatal céljából kérdést terjeszteni a Bíróság elé, mivel a kérdést előterjesztő bíróság kétségei elsősorban a jogerőnek a román polgári eljárásjog és az uniós jog szerinti szabályozásra vonatkoznak.

19 Másfelől, a román kormány anélkül hogy kifejezetten elfogadhatatlansági kifogást emelne, írásbeli észrevételeiben azt adja elő, hogy az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból nem tűnik ki egyértelműen, hogy az első és a második bírósági eljárásban vizsgált szerződési feltételek azonosak-e. Ha e kikötések eltérőnek bizonyulnának, a jogerő elve a jelen ügyben nem lenne alkalmazható.

20 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint kizárólag az alapügyben eljáró és a meghozandó döntésért felelős nemzeti bíróság feladata, hogy az ügy sajátosságaira tekintettel megítélje mind az előzetes döntéshozatal szükségességét a határozatának meghozatala szempontjából, mind pedig az általa a Bíróság elé terjesztett kérdések relevanciáját, amelyet vélelmezni kell. Következésképpen, amikor az előterjesztett kérdés az uniós jog valamely szabályának értelmezésére vagy érvényességére vonatkozik, a Bíróság főszabály szerint köteles a kérelmet elbírálni, kivéve ha a kért értelmezés nyilvánvalóan semmilyen összefüggésben nincs az alapeljárás tényállásával vagy tárgyával, ha a probléma hipotetikus jellegű, vagy ha nem állnak a Bíróság rendelkezésére azok a ténybeli és jogi elemek, amelyek szükségesek ahhoz, hogy az említett kérdésre hasznos választ adhasson (2023. április 27-i AxFina Hungary ítélet, C-705/21, EU:C:2023:352, 27. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

21 Az állandó ítélkezési gyakorlat azt is kimondta, hogy a nemzeti bíróságok és a Bíróság közötti egyértelmű feladatmegosztáson alapuló EUMSZ 267. cikkben előírt eljárás keretében kizárólag a nemzeti bíróság rendelkezik hatáskörrel a nemzeti jogi rendelkezések értelmezésére és alkalmazására, míg a Bíróság a nemzeti bíróság által rendelkezésére bocsátott tények alapján

kizárólag az uniós jogi rendelkezés értelmezéséről vagy érvényességéről foglalhat állást (2023. április 27-i AxFina Hungary ítélet, C-705/21, EU:C:2023:352, 28. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

22 Az ERB érveit illetően elegendő azt megjegyezni, hogy a kérdést előterjesztő bíróság az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésével a jelen ítélet 20. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlat által támasztott követelményeknek megfelelően a 93/13 irányelv, valamint a tényleges érvényesülés elvének értelmezését kéri a Bíróságtól. Ezenfelül az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban szereplő információkból egyértelműen kitűnik, hogy ezen, az uniós jog értelmezésére vonatkozó kérdés hasznos a kérdést előterjesztő bíróság számára annak meghatározása érdekében, hogy a 93/13 irányelv alapján az alapügyben szóban forgóhoz hasonló körülmények között el lehet-e térni a jogerő elvétől.

23 A román kormány azzal kapcsolatos kétségeit illetően, hogy alkalmazható-e a jogerő elve az alapügyben, meg kell állapítani, hogy a jelen ítélet 21. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlatnak megfelelően végső soron kizárólag a kérdést előterjesztő bíróság feladata annak értékelése, hogy az első és a második bírósági eljárásban vizsgált szerződési feltételek azonosak-e, és ha igen, milyen mértékben.

24 Tekintettel arra, hogy az előzetes döntéshozatal iránti kérelmek elfogadhatóságának vizsgálata a jelen ítélet 20. pontjában említett követelmények nyilvánvaló tiszteletben nem tartására korlátozódik, és mivel a Bíróság rendelkezésére álló iratokból nem tűnik ki nyilvánvalóan, hogy e követelményeket a jelen ügyben nem tartották tiszteletben, abból, hogy az e két eljárásban vizsgált szerződési feltételek esetlegesen nem teljesen azonosak, nem lehet arra következtetni, hogy az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadhatatlan.

25 Következésképpen az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés elfogadható.

Az ügy érdeméről

26 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a nemzeti bíróságok és a Bíróság között az EUMSZ 267. cikkel bevezetett együttműködési eljárás keretében a Bíróság feladata, hogy a nemzeti bíróságnak az előtte folyamatban lévő ügy eldöntéséhez hasznos választ adjon. Ennek érdekében adott esetben a Bíróságnak át kell fogalmaznia a feltett kérdéseket. A Bíróság ezenkívül figyelembe vehet olyan uniós jogi szabályokat, amelyekre a nemzeti bíróság a kérdésében nem hivatkozott (2024. május 30-i Raiffeisen Bank ítélet, C-176/23, EU:C:2024:443, 37. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

27 A Bíróságnak kell a kérdést előterjesztő bíróság által szolgáltatott elemek összessége, és különösen az előzetes döntéshozatalra utaló határozat indokolása alapján kiválasztani az uniós jog azon elemeit, amelyek a jogvita tárgyára figyelemmel értelmezést igényelnek (2024. május 30-i Raiffeisen Bank ítélet, C-176/23, EU:C:2024:443, 38. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

28 A jelen ügyben az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból az tűnik ki, hogy a kérdést előterjesztő bíróság elsősorban arra keresi a választ, hogy az első bírósági eljárás konkrét lefolytatása összeegyeztethető-e a 93/13 irányelvvel, következésképpen pedig azt a kérdést tesz fel, hogy figyelemmel az eljárás lefolytatásának módjára, egy másik nemzeti bíróság az első bírósági határozat jogereje ellenére vizsgálhatja-e utólag az e határozat tárgyát képező szerződési feltételek esetlegesen tisztességtelen jellegét. Ezen első eljárással kapcsolatban a kérdést

előterjesztő bíróság többek között rámutat arra, hogy a fogyasztó a kereset benyújtására az eladó vagy szolgáltató szerinti illetékességet választotta, annak során nem vette igénybe ügyvéd segítségét, nem vett részt a tárgyaláson, és nem nyújtott be megfelelő időben fellebbezést az első bírósági határozattal szemben.

29 Ennek megfelelően meg kell állapítani, hogy egyetlen kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy úgy kell-e értelmezni a 93/13 irányelv 7. cikkének (1) bekezdését huszonnegyedik preambulumbekezdésével, a tényleges érvényesülés elvével, valamint az Európai Unió Alapjogi Chartájának (a továbbiakban: Charta) 47. cikkével összefüggésben, hogy az arra kötelezi a nemzeti bíróságot, hogy vizsgálja meg az eladó vagy szolgáltató és a fogyasztó között létrejött szerződés feltételeinek esetlegesen tisztességtelen jellegét, ha e feltételeket egy jogerős határozattal rendelkező másik nemzeti bíróság már megvizsgálta, ha ezen első bíróság előtt a fogyasztót nem segítette ügyvéd, nem vett részt a tárgyaláson, és nem élt a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőséggel korlátozott ismeretei vagy információi miatt.

30 Elöljáróban emlékeztetni kell arra, hogy a fogyasztók védeleméhez fűződő közérdek jellegére és fontosságára tekintettel a 93/13 irányelv – amint az a 7. cikkének az irányelv huszonnegyedik preambulumbekezdésével összefüggésben értelmezett (1) bekezdéséből következik – arra kötelezi a tagállamokat, hogy rendelkezzenek megfelelő és hatékony eszközökről annak érdekében, hogy „megszüntessék az eladók vagy szolgáltatók fogyasztókkal kötött szerződéseiben a tisztességtelen feltételek alkalmazását” (2024. április 9-i Profi Credit Polska [Jogerős határozattal befejezett eljárás újraindítása] ítélet, C-582/21, EU:C:2024:282, 73. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

31 Ebben az összefüggésben hangsúlyozni kell, hogy a Bíróság ítélkezési gyakorlatának megfelelően az uniós jog nem harmonizálja egy szerződési feltétel esetlegesen tisztességtelen jellegének vizsgálatára irányuló eljárásokat, így azok a tagállamok eljárási autonómiájának elve alapján azok belső jogrendjébe tartoznak, azzal a feltétellel azonban, hogy tiszteletben tartják az egyenértékűség és a tényleges érvényesülés elvét (2024. április 9-i Profi Credit Polska [Jogerős határozattal befejezett eljárás újraindítása] ítélet, C-582/21, EU:C:2024:282, 74. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

32 E tekintetben a Bíróság már hangsúlyozta, hogy a jogerő elve úgy az uniós, mint a nemzeti jogrendekben jelentős szerepet tölt be. Ugyanis mind a jog, mind a jogviszonyok stabilitásának, illetve az igazságszolgáltatás megfelelő működésének biztosításához fontos, hogy ne lehessen többé vita tárgyává tenni azokat a bírósági határozatokat, amelyek a rendelkezésre álló jogorvoslatok kimerülését, illetve az azok előterjesztésére nyitva álló határidők elteltét követően jogerőre emelkedtek (2024. április 9-i Profi Credit Polska [Jogerős határozattal befejezett eljárás újraindítása] ítélet, C-582/21, EU:C:2024:282, 37. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

33 Következésképpen, az uniós jog nem írja elő a nemzeti bíróságnak, hogy eltérjen a bírósági határozatokat jogerőre emelő belső eljárási szabályok alkalmazásától, még akkor sem, ha ez lehetővé tenné az uniós joggal összeegyeztethetetlen nemzeti helyzet orvoslását (2024. április 9-i Profi Credit Polska [Jogerős határozattal befejezett eljárás újraindítása] ítélet, C-582/21, EU:C:2024:282, 38. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

34 Az egyenértékűség és a tényleges érvényesülés elvéből eredő követelmények tiszteletben tartását illetően, az érintett rendelkezéseknek a különböző nemzeti hatóságok előtti eljárás egésze során betöltött helyének, valamint alkalmazásának és sajátosságainak figyelembevételével kell megvizsgálni (2024. április 9-i Profi Credit Polska [Jogerős határozattal befejezett eljárás újraindítása] ítélet, C-582/21, EU:C:2024:282, 41. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

35 Következésképpen, ha az alkalmazandó belső eljárási szabályok bizonyos feltételek mellett lehetővé teszik a nemzeti bíróság számára, hogy visszavonjon egy jogerős határozatot annak érdekében, hogy a helyzetet a nemzeti joggal összeegyeztethetővé tegye, e feltételek teljesülése esetén az egyenértékűség és a tényleges érvényesülés elvének megfelelően e lehetőségnek kell érvényesülnie, hogy a szóban forgó helyzetnek az uniós szabályozással való összeegyeztethetőségét helyreállítsák (2024. április 9-i Profi Credit Polska [Jogerős határozattal befejezett eljárás újraindítása] ítélet, C-582/21, EU:C:2024:282, 42. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

36 Ami közelebbről a tényleges érvényesülésnek az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés által kizárólag érintett elvéből eredő követelményeket illeti, hangsúlyozni kell, hogy a tagállamok azon kötelezettsége, hogy biztosítsák a jogalanyok uniós jogból eredő jogainak tényleges érvényesülését, többek között a 93/13 irányelvből eredő jogok tekintetében a Charta 47. cikkében is kimondott – és az ezen irányelv 7. cikk (1) bekezdésében megerősített – hatékony bírói jogvédelem követelményét jelenti. Ez a követelmény különösen a jogalanyok uniós jogból eredő jogain alapuló keresetekre vonatkozó eljárási szabályokra vonatkozik (2024. április 9-i Profi Credit Polska [Jogerős határozattal befejezett eljárás újraindítása] ítélet, C-582/21, EU:C:2024:282, 76. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

37 A jelen ügyben a kérdést előterjesztő bíróság kétségei elsősorban az első bírósági eljárás konkrét lefolytatásának, nem pedig a releváns nemzeti szabályozásnak a 93/13 irányelvvel való összeegyeztethetőségére vonatkoznak. Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból következő egyetlen tényező sem utal ugyanis arra, hogy a jogerő elve végrehajtásának részletes szabályaira vonatkozó, a szerződési feltételek tisztességtelen jellegének megállapítására irányuló fogyasztói keresetek keretében alkalmazandó nemzeti szabályozás ne felelne meg a tényleges érvényesülés elvének, amennyiben lehetetlenné vagy rendkívül nehézzé tenné a 93/13 irányelv által a fogyasztóknak nyújtani kívánt védelem alkalmazását, vagy más okból sértené a 93/13 irányelv hatékony érvényesülését, aminek vizsgálata mindazonáltal a kérdést előterjesztő bíróság feladata.

38 E tekintetben meg kell állapítani, hogy a nemzeti bíróságnak a tisztességtelen feltételek hivatalból történő vizsgálatára vonatkozó kötelezettségét a 93/13 irányelv által a fogyasztóknak biztosított védelmen alapuló közérdek jellege és jelentősége igazolja. Márpedig a szerződési feltételek esetlegesen tisztességtelen jellegének a 93/13 irányelv által megkövetelt hatékony felülvizsgálata nem biztosítható, ha olyan bírósági határozatokhoz is kapcsolódik jogerő, amelyek nem írnak elő ilyen felülvizsgálatot (2022. május 17-i Ibercaja Banco ítélet, C-600/19, EU:C:2022:394, 50. pont).

39 Ezzel szemben meg kell állapítani, hogy e védelem biztosított lenne, ha az alapügyben a kérdést előterjesztő bíróság arra a megállapításra jutna, hogy az első bírósági eljárás során az illetékes bíróság megvizsgálta az érintett szerződés feltételeinek esetlegesen tisztességtelen jellegét, és hogy ez a – legalább egyszerűsített indokolásban ismertetett – vizsgálat nem tárta fel egyetlen tisztességtelen feltétel fennállását sem, és a fogyasztót megfelelően tájékoztatták arról, hogy

amennyiben a nemzeti jog által előírt határidőn belül nem benyújtott fellebbezés hiányában már nem hivatkozhat e feltételek esetleges tisztességtelen jellegére (lásd analógia útján: 2022. május 17-i Ibercaja Banco ítélet, C-600/19, EU:C:2022:394, 51. pont).

40 A szerződési feltételek esetlegesen tisztességtelen jellege tényleges vizsgálatának kedvezőtlen eredménye ugyanis önmagában nem minősülhet a jogerő elve megkérdőjelezésére alkalmas tényezőnek.

41 Hasonlóképpen, a jelen ítélet 28. pontjában említett körülmények nem jelentik szükségképpen azt, hogy az első bírósági eljárás nem volt képes biztosítani az állítólagosan tisztességtelen szerződési feltételek megfelelő felülvizsgálatát, és következésképpen a Charta 47. cikkében biztosított hatékony bírói jogvédelmet a fogyasztó számára, aminek vizsgálata azonban a kérdést előterjesztő bíróság feladata. E bíróságnak különösen azt kell megvizsgálnia, hogy az első bírósági határozatot megfelelő módon közölték-e a fogyasztóval, a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségek megjelölésével, és nem állnak-e fenn az ezen eljárás lefolytatásához kapcsolódó, más olyan különleges okok, mint például az említett határozat indokolásának hiánya, amelyek megakadályozhatták volna a fogyasztót eljárási jogainak hatékony gyakorlásában, vagy visszatarthatták volna attól.

42 A fenti indokok összességére tekintettel az előterjesztett kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 93/13 irányelv 7. cikkének (1) bekezdését ezen irányelv huszonnegyedik preambulumbekezdésével, a tényleges érvényesülés elvével, valamint a Charta 47. cikkével összefüggésben úgy kell értelmezni, hogy az nem kötelezi a nemzeti bíróságot arra, hogy megvizsgálja az eladó vagy szolgáltató és a fogyasztó között létrejött szerződés feltételeinek esetlegesen tisztességtelen jellegét, amennyiben e feltételeket egy másik nemzeti bíróság már megvizsgálta, amely bíróság határozata jogerőssé vált, ideértve azt is, ha ezen első bíróság előtt a fogyasztót nem segítette ügyvéd, nem vett részt a tárgyalásokon, és nem élt a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőséggel, feltéve, hogy e határozatot a fogyasztó rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségek megjelölésével megfelelő módon közölték a fogyasztóval, és nem állnak fenn az ezen eljárás lefolytatásához kapcsolódó más olyan különleges okok, mint például az említett határozat indokolásának hiánya, amelyek megakadályozhatták volna a fogyasztót eljárási jogainak hatékony gyakorlásában, vagy visszatarthatták volna attól.

A költségekről

43 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (nyolcadik tanács) a következőképpen határozott:

A fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv 7. cikkének (1) bekezdését ezen irányelv huszonnegyedik preambulumbekezdésével, a tényleges érvényesülés elvével, valamint az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikkével összefüggésben

a következőképpen kell értelmezni:

az nem kötelezi a nemzeti bíróságot arra, hogy megvizsgálja az eladó vagy szolgáltató és a fogyasztó között létrejött szerződés feltételeinek esetlegesen tisztességtelen jellegét, amennyiben e feltételeket egy másik nemzeti bíróság már megvizsgálta, amely bíróság határozata jogerőssé vált, ideértve azt is, ha ezen első bíróság előtt a fogyasztót nem segítette ügyvéd, nem vett részt a tárgyalásokon, és nem élt a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőséggel, feltéve, hogy e határozatot a fogyasztó rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségek megjelölésével megfelelő módon közölték a fogyasztóval, és nem állnak fenn az ezen eljárás lefolytatásához kapcsolódó más olyan különleges okok, mint például az említett határozat indokolásának hiánya, amelyek megakadályozhatták volna a fogyasztót eljárási jogainak hatékony gyakorlásában, vagy visszatarthatták volna attól.

Aláírások